

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
НИЙСЛЭЛ ДЭХ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

14200 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 8 дугаар хороо,
Г.Амарын гудамж, Соёлын төв өргөө, Г корпус, 5 давхар,
Утас: 7000 7734, Факс: (976-11) 32 01 54,
И-мэйл: ub@audit.gov.mn, Вэбсайт: www.audit.mn

2024.08.02 № 1008
танай _____-ны № _____-т

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр хуульд
заасан шаардлагад нийцсэн талаарх
дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5, Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.4-д заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд 2024 оны Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын ээлжит сонгуульд оролцох Гэр хороолол хөгжлийн намын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

2024 оны нийслэл, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын ээлжит сонгуульд оролцох нам нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль болон Монгол улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал, "Алсын хараа-2050", Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Улсын Их Хурлаас баталсан хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичиг, Нийслэлийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлд нийцүүлэн боловсруулж санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцоо судалгааг гарган хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь 2024 оны нийслэл, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын ээлжит сонгуульд оролцох нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигчийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817-1:2020 Төрийн аудит Тулгуур зарчим, MNS 6817-6:2020 Төрийн аудит, Нийцлийн аудитын зарчим, MNS 6817-8:2020 Төрийн аудит Нийцлийн аудитын стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль болон Монгол улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал, "Алсын хараа 2050", Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Улсын Их Хурлаас баталсан хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичиг, Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн 2024 оны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, 2025-2026 оны төсвийн төсөөллийн тухай хууль,

Нийслэлийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл холбогдох байгууллагаас авсан тайлан, судалгаа мэдээллийг тус тус шалгуур болгон авч үзсэн.

Дүгнэлт

Гэр хороолол хөгжлийн намын Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2024 оны ээлжит сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.3 дах хэсэг, Төсвийн тогтвортой байдлын хуульд заасан тусгай шаардлагад шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

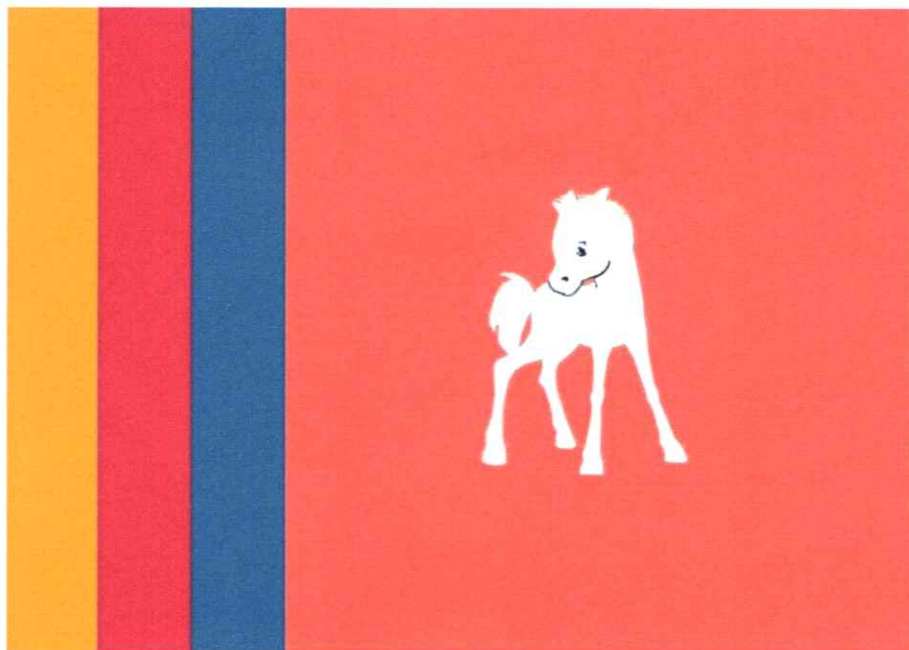
Гэр хороолол хөгжлийн намын мөрийн хөтөлбөр /..... хуудас/-ийг хавсаргав.

Хувийг Нийслэлийн Сонгуулийн хороонд

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

М.ЭРДЭНЭЖАРГАЛ

“ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ”

**“ЗАСГИЙН ЭРХИЙГ ГЭР ХОРООЛОЛД”
МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР**

Улаанбаатар хот

2024 он

41

Оршил

“Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам” нь 2019 оноос улс төрийн үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн бөгөөд алхам алхамаар хүрээгээ тэлж, улам бүр олны дэмжлэгийг олж байна.

Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам нь улс төрийн томоохон намуудаас ялгаатай нь хүн амын олонхи болж байгаа гэр хорооллынхны эрх ашгийг хамгаалах, ахуй соёлыг өвөрмөцөөр хөгжүүлэхэд чиглэгдэж байгаагаараа онцлог юм. Гэр хороолол гэдэг нь амьдарч буй ахуй, соёл, сэтгэлгээ, тэмүүллээрээ улам бүр ялгаатай болж буй хүн амын хэсэг бөгөөд үүнд Улаанбаатар хотын гэр хорооллын оршин суугчдыг ойлгож байна.

Монгол улсын хөгжлийн сүүлийн 30 жил тохиож байгаа нийгмийн томоохон үзэгдэл бол иргэд эрх чөлөөтэй болж, Үндсэн хуулиар өөрийн оршин сууж амьдрах газрыг сонгох эрхтэй болсон билээ.

Энэхүү өөрчлөлттэй холбоотойгоор хөдөө нутгаас баг руу, багаас сум руу, сумаас аймгийн төв рүү, аймгийн төвөөс хот газар руу чиглэсэн шилжилт хөдөлгөөн болсон байдаг.

Энэ нь хүн бүр, өрх бүр

- Амьдралаа дээшлүүлэх
- Чанартай боловсрол үр хүүхэддээ олгох
- Найдвартай эрүүл мэндийн үйлчилгээ авах
- Жижиг үйлдвэрлэл эрхэлж том зах зээлд бүтээгдэхүүний борлуулах
- Ирээдүйгээ итгэлтэй бүтээх

хүний эрмэлзэлтэй холбоотой бодит үзэгдэл юм.

Гэр хорооллынхон бол дэлхийд монгол соёл иргэншлийг хамгаалан түгээх сүүлчийн голомт юм.

Гэр хорооллынхон бол жижиг дунд үйлдвэрлэлийг эрхлэх сонирхол бүхий нийгмийн давхарга юм.

42

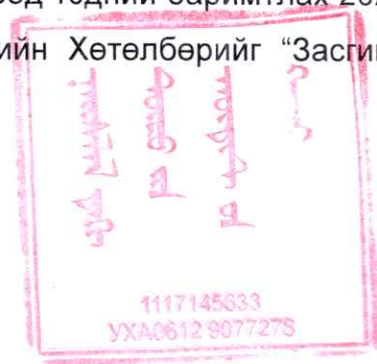
Гэр хорооллынхон бол төрийн бодлогын анхааралд өртөөгүй хүн амын давхарга юм.

Гэр хорооллынхон бол хэнээс ч тусламж дэмжлэг хүсч байгаагүй шударгаар амьдрагчид юм.

Энэ утгаараа гэр хорооллынхон бол бие даасан эрх ашиг бүхий хүн амын давхарга гэдэгт Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам итгэлтэй байна.

Гэр Хороолол Хөгжлийн Нам нь Монголын нийгэм дэх Тэгш бус байдлыг арилгахыг улс төрийн зорилгоо болгож байгаа. Үүнд хүн амын орлогын тэгш бус байдал, Боловсрол олж авах тэгш бус байдал, Эрүүл мэндийн үйлчилгээ хүртэх тэгш бус байдал, Санхүү зээлийн эх үүсвэрт хүрэх тэгш бус байдал, Эмэгтэйчүүдийг ялгаварласан тэгш бус байдлыг арилгах асуудлууд хамаарна. Эдгээр зорилт нь алхам алхмаар хэрэгжих нь ойлгомжтой.

Дээрх зорилтуудад хүрэхийн тулд Нийслэлийн ИТХ-ын ээлжит сонгуульд Гэр Хороолол Хөгжлийн НАМ өөрийн төлөөлөлтэй болох явдал юм. Энэхүү зорилтдоо хүрэхийн тулд гэр хорооллынхны эрх ашгийг мэдэрдэг, түүний төлөө ажиллаж чадах боловсон хүчнүүдийг дэвшүүлэх бөгөөд тэдний баримтлах 2024 оны Нийслэлийн ИТХ-ын ээлжит сонгуулийн Мөрийн Хөтөлбөрийг “Засгийн эрхийг Гэр хороололд” гэж томъёолов.

[Handwritten signature]

“ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ”-ЫН

“ЗАСГИЙН ЭРХИЙГ ГЭР ХОРООЛОЛД”
МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

АГУУЛГА:

1. Эдийн засгийн реформ, бүтээн байгуулалтыг - ГЭР ХОРООЛОЛД
2. Авлигагүй хот - АРД ТҮМНИЙ ИТГЭЛ
3. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал – ГЭР ХОРООЛОЛД
4. ЗАСГИЙН ЭРХИЙГ ГЭР ХОРООЛОЛД

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized cursive letters.

1. Эдийн засгийн реформ, бүтээн байгуулалтыг - ГЭР ХОРООЛОЛД

- 1.1 УИХ-аар баталсан Улаанбаатар хотыг 2030 он хүртэл хөгжүүлэх ерөнхий төлөвлөгөөний биелэлтийг хангаж, “Алсын хараа-2050” хөтөлбөрт тусгагдсан Гэр хорооллын ард иргэдийн амьдрах нөхцлийг сайжруулах ажлыг эрчимжүүлнэ.
- 1.2 УИХ-аар баталсан Улаанбаатар хотыг хөгжүүлэх ерөнхий төлөвлөгөөний биелэлтийг хангаж, хашааны газрыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах зорилгоор гэр хорооллыг дахин төлөвлөх ажлыг иргэдийн оролцоотой болгож хэрэгжүүлэх орчныг бүрдүүлнэ.
- 1.3 Гэр хорооллын хөгжлийг дэмжих бодлого баримталж, эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.
- 1.4 Монгол улсын хөгжлийн төлөвлөлтийн үндэс нь Гэр хорооллын хөгжилд тулгуурласан байх зарчмыг баримтлана.

2. Авлигагүй хот- АРД ТҮМНИЙ ИТГЭЛ

- 2.1 Эрх баригч, шийдвэр гаргагч төрийн албан хаагчдын дунд авлигаар хөлждөг, хөрөнгөждөг байдлыг таслан зогсоох бүхий л хуулийн орчныг бүрдүүлнэ.
- 2.2 Авлига, арын хаалгаар “худалддаг” дарга нарын гарын үсгийг иргэдийн өмнө ил “лангуун” дээр тавьж, төрийн албаны хүнд суртлыг арилгана.
- 2.3 Төрийн үйлчилгээний бүхий л шийдвэр, зөвшөөрөл, лицензийг ил тод нээлттэй байлгаж, ард иргэдэд түргэн шуурхай үйлчилж, АВЛИГАГҮЙ ХОТ-ыг бий болгох орчин нөхцлийг бүрдүүлнэ.

3. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллыг - ГЭР ХОРООЛОЛД

- 3.1 Гэр хорооллын хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн бүтэц бий болгох санаачлага гаргана.
- 3.2 Гэр хорооллын ажилгүйдлийг, ялангуяа залуус, эмэгтэйчүүдийн ажилгүйдлийг бууруулах бодлого баримтлана.
- 3.3 Засгийн газраас хэрэгжүүлж буй өрх толгойлсон эмэгтэйчүүдэд чиглэсэн бодлогыг эрчимжүүлнэ.
- 3.4 УИХ-аар баталсан Улаанбаатар хотыг 2030 он хүртэл хөгжүүлэх ерөнхий төлөвлөгөө, “Алсын хараа-2050” хөтөлбөрт тусгагдсан гэр хорооллын

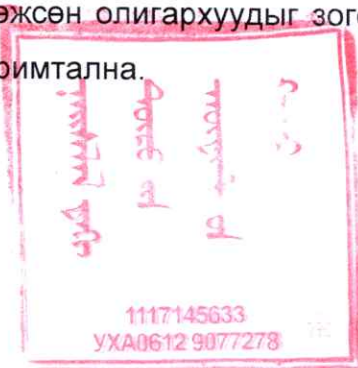
45

газрыг шинэчлэн зохион байгуулах, дахин төлөвлөх зэрэг бүтээн байгуулалтын хөтөлбөрүүдийг эрчимжүүлнэ.

4. ЗАСГИЙН ЭРХИЙГ ГЭР ХОРООЛОЛД

4.1 Хотын хөгжлийг гацааж, ард түмний боломжийг хулгайлж, төрийг хүчгүйдүүлж буй хууль бусаар хөрөнгөжсөн олигархуудыг зогсоох хууль эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх бодлого баримтална.

Handwritten signature

“ГЭР ХОРООЛОЛ ХӨГЖЛИЙН НАМ”
“ЗАСГИЙН ЭРХИЙГ ГЭР ХОРООЛОЛД”

УЛААНБААТАР ХОТ

2024 он

Signature

47